

Kinnitatud Kihnu Vallavolikogu

30. aprilli 2020. a määrusega nr 6

Kihnu valla turismiarendukava

2020-2025

Kihnu 2020

Sisukord

SISSEJUHATUS	3
1. TURISMI- JA PUHKEMAJANDUSE HETKEOLUKORD	4
1.1. Kokkuvõtlik iseloomustus	4
1.2. Turismi ja puhkemajanduse ressursi- ja pakkumise kirjeldus	6
1.2.1 Vaatamisväärsused	6
1.2.2 Majutus	11
1.2.3 Toitlustus	11
1.2.4 Aktiivne puhkus	12
1.2.5 Sündmused	14
1.2.6 Loodusressursid	14
1.2.7 Teed ja liikumisvõimalused	16
2. TURUKESKKOND	17
2.1 Maaailma ja Euroopa turism 2018	17
2.2 Eesti turism 2018	17
2.3 Kihnus majutatud klientide struktuur	17
2.3.1 Sihtturud ja sihtrühmad	18
2.3.2 Kihnu turismi valdkonna SWOT analüüs	19
2.3.4 Turismi valdkonna arengueesmärgid	22
3. VISIOON JA PÕHIVÄÄRTUSED	25
3.1 Pärnu maakonna turismimajanduse arengusuunad	25
3.2. Visioon ja väärtused	26
3.3. Konkurentsituatsioon ja Kihnu konkurentsieelis	27
3.4 Sotsiaalmajanduslik analüüs	27
4. ARENGUKAVA ELLUVIIMISE TURUNDUSTEGEVUSED	29
4.1 Turunduskanalid	29
4.2 Turunduseesmärgid	30
5. TURUNDUSPLAAN 2020	31
6. TEGEVUSKAVA 2020-2025	34
Kasutatud materjal	40

SISSEJUHATUS

Turism on tänapäeval ülemaailmselt üks kiiremini arenevaid majandusharusid, mille edu ei sõltu ainult üksikute ettevõtjate oskuslikust tegutsemisest, vaid oluline roll on nii ettevõtjate omavahelisel koostööl kui ka ettevõtjate ja turismisihtkoha avaliku ja mittetulundussektori vahel.

Kõige rohkem turistidest sõltuvaks tegevusvaldkonnaks on majutus, mõnevõrra väiksem, kuid oluline on turismi roll toitlustuses ja transpordis, vabaaja- ja kultuuritegevustes ning kaubanduses.

Kihnus on turism saanud kalanduse kõrval teiseks oluliseks majandusharuks. Erinevate osapoolte tegevuste koordineerimiseks ja turismisihtkoha arengu tagamiseks on otstarbekas koostada turismiarengukava.

Oluline on see eelkõige kohaliku omavalitsuse jaoks, kellel on vaja määratleda oma prioriteedid ja tegevused üldise turismikeskkonna loomiseks ning turismi ja kohaliku elanikkonna vajaduste kokkusobitamiseks.

Käesoleva arengukava aluseks on Eesti riiklik turismiarengukava 2014-2020, Pärnumaa turismi- ja puhkemajanduse arengukava 2014-2020, Arengustrateegia Pärnumaa 2035+, Kihnu valla arengukava 2017-2025.

Arengukava koostamisel võeti aluseks loetletud dokumentides olevad hetkeolukorra analüüsid ning tulevikuperspektiivid.

1. TURISMI- JA PUHKEMAJANDUSE HETKEOLUKORD

1.1. Kokkuvõtlik iseloomustus

Kihnu saar asub Pärnu maakonnas Liivi lahes, olles suuruselt Eesti seitsmes saar, ja moodustab koos saart ümbritsevate asustamata laidudega (kokku 75 laidu) Kihnu valla. Saare pindala on 17,42 km², koos laidudega 17,71 km². Saar on 7 km pikk ja kuni 3,3 km lai. Mandrist eraldab Kihnu saart umbes 10 km laiune Kihnu väin, linnulennul on Tõstamaa poolsaare Lao maaninast Kihnuni 10,6 km, Pärnuni 41 km, Ruhnuni 60 km, Riiani 123 km.

Kihnu saare rannajoone pikkus on 36,2 km. Lähim asustatud ala on Tõstamaa valla Manija saar 7,5 km kaugusel.

Kihnu valla rahvaarv seisuga 1. jaanuar 2019. a on 701 (rahvastikuregistri andmed). Alaliselt elab kihnus ca 378 inimest, nendest 118 pensionäri, tööelisi 197 (18-65 a), koolilapsi 38, (7-15 a), mudilasi 16 (0-6 a).

Kihnus on 4 küla, rahvaarv külade kaupa sissekirjutuse järgi: Rootsiküla 127 inimest, Linaküla 177 inimest, Sääre küla 196 inimest, Lemsi küla 201 inimest.

Kihnu valla rahvastikupüramiid, 1. jaanuar 2019

Allikas: Statistikaamet

AS Kihnu Veeteed teenindas Kihnu-Munalaiu 2017. aastal 34 939 reisijat, sh **24 580** mittekohalikku ja Kihnu-Pärnu liinil 1077 reisijat, sh **702** mittekohalikku. 2018. aastal Kihnu-Munalaiu liinil 36 244 reisijat, sh **25 207** mittekohalikku ja Kihnu-Pärnu liinil 647 reisijat, sh **482** mittekohalikku.

Saarele jõudmiseks ja siit lahkumiseks kasutatakse ka muud veetransporti, vähestel juhtudel ka eralennukeid või koptereid.

Kihnu sadamas peatus 2017. aastal perioodil maist septembrini **502** jahti, reisijaid **1892**. 2018. aastal peatus sadamas perioodil maist septembrini **546** jahti, reisijaid **1976**. Jahtidest valdav osa on Eestist, välisriikidest on 2017. ja 2018. aastal kõige rohkem jahte ja reisijaid Soomest, Saksamaalt ja Lätist.

Kihnu muuseumis käis 2018. aastal ca 9524 külastajat ja tuletornis 5600 külastajat (tuletorn läks augustikuus remonti). Kogutud andmete põhjal võib öelda, et aastas külastab saart ca 28 000 külalist.

Kihnu valda on registreeritud äriregistri andmetel 142 äriühingut ja füüsilisest isikust ettevõtjat. Reaalselt tegutseb valla territooriumil ca 96 ettevõtjat, nendest ca 35 ettevõtjat on seotud otseselt turismiteenuste pakkumisega (majutus, toitlustus ja aktiivsed tegevused). Kalapüügilube on väljastatud 2019. aastal kutselise kaluri püügiloa alusel 59 Kihnu saare püsielanikule ja ettevõtjale. Äriregistri andmetel tegutseb valla territooriumil kalapüügiga ca 40 füüsilisest isikust ettevõtjat ja ettevõtet. Kalapüügiga tegelejatest ca 8 pakub suvisel ajal külastajatele suitsukala müügiks. Käsitöö tegijatest ca 40 müüvad käsitööd saare käsitööpoodides.

1.2. Turismi ja puhkemajanduse ressursi- ja pakkumise kirjeldus

Peamised turismiressursid Kihnus on loodus- ja kultuuripärandiga seotud ressursid. Kihnu looduskeskkonda iseloomustab biotoopide paljusid: veekogud, rannik, märgalad, laiud, niidud, metsad.

Kihnu kultuuriruum on kantud 2003. aastal UNESCO suulise ja vaimse kultuuripärandi nimekirja. Kultuuriruum on ainulaadne Läänemere geograafilises lähieesbruses, selle silmatorkavaks omapäraks on Kihnu ja Manija saarel valitsev kogukondlik elulaad, mitmekesised kultuuritavad, kihnu keel ja looduskeskkond.

1.2.1 Vaatamisväärsused

Kihnu muuseum asutati 1974. a vanasse koolimajja. Põhjaliku uuenduskuuri läbi teinud Kihnu muuseum avati 20. juunil 2009. aastal ja on kasutusele võetud kihnu pärimuskultuuri tutvustava kaasaja nõuetele vastava muuseumina.

Väljapanekuid eksponeeritakse kaheksas ruumis. Kogu ekspositsioon ulatub ajas tagasi kuni 100 aastat. Tavapärasest esemelist püsiekspositsiooni täiendab Kihnu muuseumis

multimeediaekspositsioon, mis kujutab endast filmilõike, slaidiprogramme ja helitausta. Ekspositsioon on üles ehitatud teemadest lähtuvalt. Kohalikud giidid tutvustavad ajalugu, kombeid ja huvitavaid seiku tänapäevast. Ajutiste näituste toas vahelduvad mitmesugused näitused Kihnu teemadel.

Hoone teisel korrusel paiknevad muuseumitöötajate kabinet, panipaigad, lugemissaal pärimuskultuuriga tutvumiseks ja seminariruum, mida saab rentida nõupidamisteks. Muuseumi fondis on üle 2000 eseme.

Muuseum on saare kõige olulisem turismiatraktsioon. Muuseumis pakutakse ettetellimisel erinevaid töötube (kihnu riiete selga proovimist ja nendes pildistamist, paelte punumist, lastele mängu jne). Toimuvad muuseumitunnid, giidituurid, folkloorikontserdid ja tähistatakse rahvakalendri tähtpäevi. Seal asub ka rikkaliku käsitöövalikuga muuseumipood. Muuseum on külastajatele avatud aastaringelt.

2018. aastal avati muuseumi kõrval muuseumikuur. Kuuris eksponeeritakse suuri museaale, korraldatakse näitusi ja toimuvad õpitoad. Kuur on külastajatele avatud hooajaliselt, maist septembrini.

Kihnu tuletorn, mis asub saare lõunatipus *Pitkänä* neemel, on Inglismaal valmistatud detailidest kokku monteeritud 1864. aastal. Kihnlased kutsuvad tuletorni *puagiks*. Tuletorni kõrgus mere- ja maapinnast on vastavalt 31 ja 29 m. Tuletorn taasavati külastajatele 2013. aastal ja 2018. aastal renoveeriti see täies mahus. Tuletorni juures tegutseb käsitööpood. Tuletorn on külastajatele avatud maist augusti lõpuni, muul ajal ettetellimisel.

Vana kirik (õigupärast kabel) asus saare põhjatipus kõrgemal liivakaldal. Legendi järgi hävis see Põhjasõja (1700-1710) ajal tulekahjus. Vanakiriku mäelt on leitud ka tolleaegne matmispaik ehk maa-alune kalmistu. Luterlik kirikureform jõudis Kihnu Rootsi aja algul 1530. a paiku. Uus kabel ehitati saare keskele umbes praeguse kiriku kohale. 1624.a asutati samasse abikirik. 18. sajandi lõpul ehitati saare keskele praegune kirik, mis usuvahetusliikumise käigus muudeti õigeus kirikuks ja on tänapäevani Eesti Apostliku Õigeusu Kiriku koosseisus.

1840. a alanud usuvahetusliikumise käigus läksid kihnlased massiliselt õigeusku. Tsaari ukaasi kohaselt anti kivist kirikuhoone õigeusu kogudusele, hoonele ehitati sibulkuppel. Kiriku ümber olev aed ja värvilistest tellistest värav on ehitatud selle sajandi algul.

Kalmistu on kihnlaste jaoks sama püha koht kui kirik. Sinna minnakse vaikselt, mitte kunagi pärast päikese loojumist, et surnuid mitte häirida. Tänapäeval kasutusel olevalt surnuaialt leiame riste, millel surmaajaks on märgitud möödunud sajandi lõpp. Kalmistul võib ristidel näha ka vanu peremärke. Surnuaia peavärava lähedale on maetud kuulus kapten **Enn Uuetoa ehk Kihnu Jõnn**, kelle põrm toodi Taanist Kihnu 1992. a. Tema kõrval puhkab Jõnnu viimase laeva Rock-City saarlasest puusepp Karl Jerkwelt.

Kihnu Jõnnu mälestuskivi on püstitatud kapteni kodukohta Rootsikülla, märkimaks kange mehe sünnikohta.

Metsamaa pärimustalu asub Kihnu saare lõunapoolses tipus asuvas Rootsikülas. Traditsiooniline talukompleks avab tavapärase saareelu erinevad küljed. Siin on taluelamu, ait, saun-väliköök, kuur ja maakelder ning uuem abihoone. Tegu on Kihnu pärimuskultuuri keskusega, kus näeb traditsioonilist 20. sajandi taluarhitektuuri, koduloomi, rahvariideid ja näitusi. SA Kihnu Kultuuriruum soetas selle traditsioonilise talukompleksi 2008. aastal. Aegamööda on õuel seisvad olulised hooned saanud uue hingamise, ilme ja elu. Ehitatud on ka uus abihoone.

Metsamaal toimuvad pärimus- ja pillilaagrid, rahvamuusikaõhtud, õpitoad ja näitused. Suviti on Metsamaa pärimustalu õu kõigile valla: uudistada saab suitsusauna, iidset aidatuba, näha saab Kihnu pulmatrallist sündinud ehedat dokumentaalfilmi. Abihoones tegutseb suvekuudel noorte eestvedamisel kohvik. Ettetellimisel saab kuulata ka ehtsat folkloorikontserti.

Mõnu käsitöotalu külastaja satub maailma, mille on loonud kihnu naiste osavate näppude võlujõud. Mõnu perenaine Rosaalie Karjam, kihnlastele Härma Roosi, on Kihnu hinnatuim käsitöömeister ja selle tõestuseks on terve talutäis ilusat ja kvaliteetset näputööd: tanusid, pitse, käiseid, kindaid, vöösid, kapukaid.

Lisaks toimuvad Mõnu talus folkloorikontserdid: külastajaid võtab vastu väike osa ansamblist Kihnumua, kes tutvustab kihnu laulu, tantsu ja pulmakombeid. Folklooriga kostitajad on pädevad jutustama kõigest, mis kihnu käsitööd, kultuuri ja kombeid puudutab. Kui on huvilisi, räägitakse ka taimedega värvimisest või pastelde tegemisest ning Kihnu naine oskab juttu ajada ja lauda ka nii, et näputöö on käes. Mõnu talus võtavad külastajaid vastu vanemad ja nooremad naised ning lapsed, mis on tõestuseks, et organiseeritud folklooriansamblid on osutunud

elujõuliseks viisiks vanade kommete, tantsude, laulude edasikandumisel nooremate põlvedeni ning tänapäevakultuuri.

Kihnu rahvamaja asub Linakülas. 2001. aastast tegutsevas Kihnu uues rahvamajas on mitmesugused võimalused kultuuri- ja huvitegevuseks. Talveperioodil tegeldakse laulu, tantsu, muusika ning mitme spordialaga. Suvised üritused on valdavalt erinevate isetegevusgruppide poolt sisustatud – tullakse koos puhkama ning ühtlasi ka esinetakse saarerahvale. Rahvamajas on võimalik läbi viia seminare ja rentida ruume erinevateks üritusteks.

Samas majas asuvad ka raamatukogu, nooretuba, Kihnu Vallavalitsus ja postipunkt.

Sadamaala

Sadam ehitati Kihnu alles 1938. aastal. Sadamaala jaguneb kolme omaniku vahel. Riigile kuuluvat sadamat haldab AS Saarte Liinid. Sadama põhiülesandeks on parvlaevaliikluse kindlustamine. Lisaks võtab sadam vastu ka jahte, kaatreid ja väikelaevu ja varustab neid vajadusel elektriga.

Vallale kuulub Suaru sadam. 2019. aastal rekonstrueeriti täielikult väikelaevade kai, ehitati välja 28 kaikohta ning vee- ja elektrivarustus kaikohtadele ning sadama valgustus.

Samuti asfalteeriti kaide juurdepääsutee. Kõrvalasuvas Suaru kalasadamas ehitati samuti välja asfaltkatend, veevarustus ning paigaldati konsoolkraana tõstejõuga 10 tonni aluste väljatõstmiseks.

Omaette vaatamisväärsus on kalurite sadam, kus saab uudistada kakuamipaate ja lappajaid.

Külastajatel on võimalus kasutada sadama teenindushoonet (dušš, saun, pesupesemine, WIFI) Sadamahoones asub ka Sadamateenistus. Suaru sadamaalale on rajatud suvel tegutsev sadamaturg, laste mänguväljak ja puhkeala. Sadamas asub kaasaegne päästehoone, kus tegutseb ka Kihnu Merepääste Selts.

Sadamas on avatud automaattankla, mis teenindab ka jahte, kaatreid ja teisi veesõidukeid, paigaldatud on välikaardid ja infokiosk. Sadamas pakutakse turismihooajal jalgrattarendi teenust.

Sadama lähedusse jääb meresõitjate sümboolne tähis Nordi tee, samuti Jõujaam, kus tegutseb Kihnu Mere Selts.

2018. aastal avati Kihnu esimene turismimarsruut **Kihnu Reesuaratas**, mis on ideaalne ringmarsruut Kihnu saare kultuuriliste ja looduslike vaatamisväärsuste avastamiseks jalgrattaga, jalgsi või isegi nostalgilise külgkorviga mootorrattaga. Kihnu kultuurijuhtide ja turismiettevõtjate poolt kujundatud Kihnu Reesuratas näitab külastajatele UNESCO tunnustatud kultuuriruumi, maastikke ja merevaateid. *Kihnu Reesuratas* on viis, kuidas kihnlased kutsuvad kogema oma väärtuslikku saart.

Ratta kujund on olulisel kohal kihnu kultuuripärandis. See sümboliseerib nii rattakujulist traditsioonilist kihnu pulmatantsu kui ka laeva rooliratast, aga samas ka jalgratast kui sobivaimat liiklusvahendit marsruudi läbimiseks ja Kihnule iseloomulikku külgkorviga mootorratast. Ka teemamarsruuti ennast võib mõtestada rattana, kuna tegemist on ringmarsruudiga (ring => ratas).

Teekonnal on palju avastamist, kõikide vaatamisväärsuste kirjeldused leiab veebilehe visitkihnu.ee google mapi kaardilt. Olulisemad objektid on varustatud QR kooditahvlite ja klepsudega.

Lisaks **Sangelaidudele** (kümnele laiule saare loodeosas) on looduskaitse alla võetud üks rändrahn: jääajast Kihnu kantud **Liiva-aa Suur Kivi** (Liiva-aia kivi), mille ümbermõõt on ligi 10 ja kõrgus 2,5 meetrit. Varem oli looduskaitse all ka mitmete legendiga seotud **Kassikivi** ümbermõõduga 4,5 m.

Olulised looduslikud objektid on kaitse all olevad väga vana puud: **Koksi talu** maadel kasvab **vana tamm** ja Kihnu kõige vanemad puud on **Mõisaaseme põlised pärnad**, millest suurema kõrgus on 18 meetrit ja läbimõõt 3,7 meetrit.

Vaatamisväärsustele ligipääsetavus on hea, 2015. aastal on korrastatud valla viidasüsteem, paigaldatud sadamasse interaktiivne infokiosk, külalise teekonda hõlbustavad Kihnu välikaardid, mis asuvad sadamaalal, muuseumi ja tuletorni juures.

1.2.2 Majutus

Statistikaameti 2018. aasta andmete kohaselt oli Kihnus 17 majutuskohta ja 276 voodikohta. 2019. aasta seisuga on Kihnus 27 majutusasutust, kokku ca 432 voodikohta. Aastaringelt majutab külalisi 7 majutusasutust, voodikohti ca 110. Telkimiskohti on ca 320. Enim levinud majutusliik on kodumajutus, 15 kodumajutuskohta pakuvad 171 voodikohta.

LIIK	ARV	VOODIKOHTI	MAJUTUSASUTUSE NIMETUS
Puhkeküla	2	94	Kihnuranna, Tolli
Külaliskorter	3	26	Ruudu, Rock-City, Uusmaja
Külalistemaja	1	52	Rock-City
Puhkemaja	2	31	Kaalu, Ranna
Kodumajutus	15	171	Niine, Uibu, Kastani, Kuraga, Pihlaka, Hiie, Ranniku, Uiõ-Matu, Ranniku, Nuki, Uustalu, Miku, Risti, Pärnamäe, Elly
Muu majutus	4	58	Sadama öömaja, Pärnamõisa, Aru Öömaja, Lääne majutus

Tabel 1.2.1 Majutuskohtade liigid ja kohtade arv Kihnus

1.2.3 Toitlustus

Toitlustamine on olnud aastaid üheks kitsaskohaks. Puudub aastaringelt avatud söögikoht, sest nõudlus madalhooajal teenuse järele on väike ja ettevõtjale ei oleks see ärilises mõttes tulutoov tegevus.

2019. aastat võib toidukohtade avatuse poolest pidada siiski aastate lõikes parimaks. 2019. aasta suvekuudel olid avatud 7 toitlustuskohta. Toitlustusteenust ettetellimisel pakub 9 ettevõtjat.

Teenusepakkuja nimi	Määratlus	Nimi
Grill Resto OÜ	Välikohvik	Aru Grill
Kihnurand AS	Kohvik	Kurase kohvik
Insula OÜ	Kõrts	Rock-City kõrts
Vurr OÜ	Puhvet	Kihnu Virve Puhvet
Taimi Vahkel FIE	Talupood/kohvik	Rooslaiu talupood/kohvik
Anneli Martson FIE	Välikohvik	Lohu suvekohvik
SA Kihnu Kultuuriruum	Kohvik	Metsamaa Nuõrdõkohvik
Kihnu Küek OÜ	Kodurestoran (ettetellimisel)	Kihnu Küek
Puhka Kihnus OÜ	Toitlustus (ettetellimisel)	Rannametsa talu köök
Mekkimus OÜ	Elamustoitlustus (ettetellimisel)	Kihnu Gurmee
Kihnu Kallas OÜ	Toitlustus (ettetellimisel)	Tolli turismitalu
Pärnamäe talu OÜ	Toitlustus (ettetellimisel)	Pärnamäe talu
Kihnurand AS	Toitlustus (ettetellimisel)	Linaküla rannakämping
Piret Uibu FIE	Toitlustus (ettetellimisel)	Uibu talu
Talvi Kott FIE	Toitlustus (ettetellimisel)	Uustalu kodumajutus
Elly Karjam FIE	Toitlustus (ettetellimisel)	Elly kodumajutus

Saarel on kaks aastaringiselt avatud toidupoodi, suvekuudel tegutseb *Suaru* sadamas turg, kus kaubeldakse kohaliku toiduga.

Neli-viis kaluritalu pakub külastajatele võimalust osta kaasa ja maitsta kohapeal suitsukala, kohalikku leiba ja saia.

1.2.4 Aktiivne puhkus

Aktiivne puhkus on Kihnus seotud eelkõige loodus-, harrastus- ja seiklusturismiga. Parim näide on Kihnu Reesuratta marsruut, mis annab võimaluse jalgrattaga ringis sõites avastada looduslike ja kultuurilisi vaatamisväärsusi ning saada elamus aktiivsest osalemisest.

Paljud ettevõtjad pakuvad Kihnus erinevaid tegevusi ja võimalusi aktiivseks puhkuseks.

TEENUS	PAKKUJA
Mere- ja kalastusretked, paadisõit	Puhka Kihnus OÜ, Insula OÜ, Kihnurand AS, Rainer Vesik FIE
Paadirent	Visit Kihnu OÜ
Elamusmatkad- ja mängud	Visit Kihnu OÜ, Steplon OÜ, Kihnu Kallas OÜ
Fotojaht	Puhka Kihnus OÜ
Kodukülastusteenus	Kihnu Värk OÜ, Kihnumare OÜ, Puhka Kihnus OÜ
Jalgrattalaenus	Visit Kihnu OÜ, Kihnurand AS, Insula OÜ, Puhka Kihnus OÜ, Steplon OÜ, Hore OÜ
Ekskursioonid, giiditeenus, kastiautotuurid	Kihnurand AS, Insula OÜ, Puhka Kihnus OÜ, Kihnumare OÜ, Kihnu Kallas OÜ, Steplon OÜ, Kihnu Puukoi OÜ, Elly Karjam FIE, Pärnamäe talu OÜ, Kihnu muuseum (giiditeenus)
Noored giidid	Mari Mets, Kai Leas, Chady Palu
Autotransport	Visit Kihnu OÜ, Hore OÜ, Steplon OÜ
Seebitegu, troi kudumine	Elly Karjam FIE
Kohaliku toidu õpitoad (leib, sai, räimerullid jms), toidu valmistamise õpitoad	Malti OÜ, Pärnamäe talu OÜ, Puhka Kihnus OÜ
Käsitöö õpitoad	Kihnu Muuseum, SA Kihnu Kultuuriruum, Malti OÜ, Pärnamäe talu OÜ
Laulu- ja tantsu õpitoad	Kihnu muuseum, Kihnu rahvamaja, Steplon OÜ, Puhka Kihnus OÜ, SA Kihnu Kultuuriruum
Mootorratta õpitoad	Kihnumare OÜ

Folkloorikontserdid, Kihnu tantsud, kunst- ja käsitöölaagrid	Folklooriansambel Kihnumua, Puhka Kihnus OÜ, Kihnu muuseum SA Kihnu Kultuuriruum,
Sportlikud tegevused	Kihnu Rahvamaja, Kihnu Discgolf MTÜ

Tabel 1.2.4 Aktiivsed tegevused seisuga 2020

1.2.5 Sündmused

Kihnus tähistatakse rahvakalendritähtpäevi, toimuvad kontserdid ja festivalid ning viiakse läbi erinevaid üritusi.

Toimuvatest sündmustest on olulisemad järgmised:

- * Kihnu Räämeretk mais, korraldab MTÜ Kihnu Selts
- * Kodukohvikute päev *Kihnu Keretäis* juunis, korraldab Kihnu Vallavalitus koostöös SA Kihnu Kultuuriruum
- * Jaaniõhtu simman juunis, korraldab rahvamaja
- * Kihnu Mere Pidude juulis, korraldab SA Kihnu Kultuuriruum
- * *Kihnu Tansu Päe* augustis, korraldab rahvamaja
- * *Männäkäbä* maraton augustis, korraldab Kihnu Männäkäbä tiim
- * Muinastulede öö augustis, korraldab MTÜ Kihnu Mere Selts
- * Kihnu Viulifestival oktoobris, korraldab SA Kihnu Kultuuriruum

1.2.6 Loodusressursid

Kihnu ranna- ja puisniidud kuuluvad poollooduslike pärandkoosluste hulka, sest nende looduslik rikkus on tekkinud väga pika aja jooksul. Kihnu puisniite ehivad suvel käpalised ehk kodumaised orhideed. Piki saart kulgevat seljakut ja sellest läände jäävat liivakut katavad nõmme- ja palumännikud, millega külgnevad palu-salumetsad ja puisniidud, kus kasvavad samad puud mis mandrilgi. Erandiks on hall lepp, mis on saarel üsna haruldane, ja kuusk, mida saarel looduslikult ei kasva. Väikese territooriumi ja tiheda asustuse tõttu on saarel loomi vähe. Poollooduslikud kooslused Kihnu saarel on üliolulised, seda nii loodus- kui kultuurkeskkonna

säilimise seisukohast. Poollooduslikud kooslused annavad suurema osa saare liigirikkusest ja moodustavad olulise osa traditsioonilisest maastikupildist.

Kihnu looduskeskkonda iseloomustab biotoopide paljusus: veekogud, rannik, märgalad ja laiud, niidud, metsad. Kihnu looduslikud kooslused on koduks paljudele kaitstavatele liikidele ning moodustavad olulise osa Kihnu väina merepargi rohevõrgustikust.

Kihnu kaitstavatest loomaliikidest olulisemad on hülged, linnud ja kahepaiksed. Kihnu on IBA (*Important Bird Area*) ala. Loodusdirektiivi taimeliikidest esinevad Kihnul emaputk (*Angelica palustris*) ning soohiilakas (*Liparis loeselii*), mõlemate alalhoid on tagatud üksnes nende elupaikade kui konkreetsete kasvukohtade säilitamise kaudu. Lisaks on Kihnus leitud mitmeid Eestis riiklikult kaitstavaid taimeliike (arvukalt rand-ogaputke *Eryngium maritimum* jne). Kihnu on ka IPA (*Important Plant Area*) ala.

Kihnu saarest 1096,4 ha on Kihnu hoiualas ja saart ümbritsev meri Pärnu lahe hoiualas. Mõlemad hoiualad kuuluvad Natura 2000 võrgustikku. Lisaks on Linakülas 17,1 ha suurune meri-pungsambla püsielupaik ja Sangelaiu juures viigerhülge püsielupaik. Kihnu saarel on 36 vääriselupaika kogupindalaga 60,58 ha. Üksiku vääriselupaiga pindala kõigub 0,03 ha ja 16,25 ha vahel, valdavalt natuke vähem või rohkem kui 1 ha. Vääriselupaikadeks on sarapikud, palu-männikud, nõmme-männikud, männi segametsad, laialehelised salumetsad ning tüüpilised puiskarjamaad.

Suurimatest mereasukatest elutseb Kihnu vetes hallhüljes. Kalaliike elab Liivi lahes umbes 50, kellest tööstusliku tähtsusega on umbes 20.

Kliima on keskmisest Eesti kliimast pehmem ja merelisem. Maavaradest on tähtsamad kruus, liiv ja põhjavesi. Kruusa, liiva ja mulla varud on väikesed ja asuvad valdavalt eramaadel. Saarel on kruusakarjäär, mille varud on samuti piiratud. Kihnu saare pindalast veidi üle kolmandiku on kaetud metsaga, mis oma funktsiooni poolest liigitub kaitsemetsaks.

Kihnu saart ümbritsevad laiud

Ümbritsev rannikumeri on madal, selles paikneb 75 asustamata laidu, peamiselt Kihnust loodes. Kihnu kultuuriloos on laiud olnud igapäevase elukorralduse oluline osa, olles siis pelgupaik tormise mere eest, elupaik kalapüügiperioodidel, madara korjamise koht või heinaniitmise paik.

Traditsioonilise eluviisi juurde on ajast aega kuulunud ka linnumunade korjamine viisil, mis ei ole aastakümnete jooksul ohustanud linnuliikide populatsioone.

Väga oluline osa laidude kultuuriloolisest väärtusest on olnud nn igameheonn ehk *koi*. Nendes alla 10 m² suurustes hoonetes on elatud nii lindude pesitsusajal kui ka väljaspool seda. Need hooned on olnud varjupaigaks nii merehädalistele kui ka tormivarju otsivatele kaluritele. Saarel on turismiettevõtjaid, kes pakuvad paadisõitu saart ümbritsevatele laidudele. Sealjuures tuleb silmas pidada, et laide ei külastataks ajal, mil lindude häirimine on keelatud.

Kihnu loodus pakub erinevaid võimalusi aktiivseks puhkuseks. Puuduseks võib pidada, et ei ole märgistatud matka- ja loodusradu.

Saarel ei ole avalikku tähistatud supluskohta. Enimkasutatavad supluskohad on Kihnu sadamas muuli tagune ala, *Pilli ots* ja Linaküla rand. *Pilli otsa* on vald rajanud 2018. ja 2019. aastal kaks puhkekohta. Paigaldatud on välimööbel, prügikastid, riietuskabiinid ja välikäimla. Suvekuudel on probleemiks külastajate tekitatud prügi, metsa alla tekkinud arvukad lõkkeasemed, kaldale sõitvad autod ja telkijad kohas, mis pole selleks ette nähtud.

1.2.7 Teed ja liikumisvõimalused

Riigile kuuluvaid teid on saarel 14,5 km ja vallateid ca 30 km. Mustkatte all on 14 km riigiteid ja ca 8 km kohalikke teid. Lisaks on palju metsateid, mida läbitakse nii jalgsi kui ka liiklusvahendiga, kuid mis ei ole kajastatud teeregistris. Puuduvad jalgratta- ja kõnniteed, v.a. sadamaalal. Parim viis saarel liikumiseks on jalgratas.

2. TURUKESKKOND

2.1 Maailma ja Euroopa turism 2018

Maailma Turismiorganisatsiooni (UNWTO) andmetel kasvas 2018. a välisturism kogu maailmas 5,6% (allikas: UNWTO World Tourism Barometer). 2018. a tehti kogu maailmas 1,4 miljardit ööbimisega välisreisi, mis oli koguni 74 miljoni võrra rohkem kui 2017. aastal. 2018. aasta tulemus ületas UNWTO aasta alguses avaldatud prognoosi ja oli ühtlasi viimase 8 aasta parim näitaja. Seejuures olid ka eelnevate aastate tulemused head: alates 2010. a on turismi kasv maailmas olnud vähemalt 4% aastas. 2018. a kasvas reise arv kõigisse maailma piirkondadesse. Kõige kiiremini kasvas reisimine Lähis-Ida (+10%) ja Aafrika piirkonda (+7%). Reise arv Euroopasse kasvas 5,7%, jõudes 713 miljonini, kõige suurem oli kasv Lõuna-Euroopas.

2.2 Eesti turism 2018

Eesti majutusettevõtetes peatus 2018. aastal 3,59 miljonit turisti (1,3% rohkem kui 2017.a), kes veetsid siin 6,63 miljonit ööd (+1,9% võrreldes 2017. a). Välisturiste oli 2,14 miljonit ehk 0,7% vähem kui 2017. a. Siseturistide arv kasvas 9,5%, jõudes 1,39 miljonini.

Majutatud siseturistide arv kasvas 4,5%, jõudes 1,45 miljonini. Nagu ka 2017. aastal, lisandus ka 2018. a absoluutarvudes kõige rohkem siseturistide ööbimisi, arvuliselt kõige rohkem vähenes aga turism Soomest. Kuna Soome osatähtsus on suur, mõjutas selle 9% langus negatiivselt ka Eesti turismi tervikuna. Kõigist majutusettevõtetes veedetud öödest moodustasid siseturistide ööbimised 37%, Soome 23%, Vene 7,5%, Saksa 4,2% ja Läti turistide ööbimised 3,7%. Kuna siseturism on kasvanud kiiremini kui sissetulev turism, kasvas juba seitsmendat aastat järjest siseturistide ööbimiste osakaal kõigi majutusettevõtetes veedetud ööde seas.

2.3 Kihnus majutatud klientide struktuur

Statistikaameti andmete kohaselt ööbis Kihnus 2018. aastal 5029 külalist. Andmeid koguti 17 majutuskohast. Üldkogumisse kuuluvad vähemalt viie voodikohaga majutusettevõtted. Kuna kõik majutusettevõtted andmeid ei esita, siis ametlik statistika ei kajasta reaalselt ööbijate arvu.

Ka Kihnus on siseturistide osakaal kõige suurem. Välisriikidest on kõige enam külastajaid Lätist, Soomest, Saksamaalt ja Jaapanist.

	Majutatute arv	Ööbimiste arv
Kõik majutatud kokku	2985	5029
Eesti elanikud	2579	4436
Välisriikide elanikud kokku	406	593
Leedu	18	23
Läti	89	108
Saksamaa	38	58
Sooome	71	86
USA	10	15
Aasia riigid (Jaapan)	10	18
Muud riigid*	170	285
* Austria, Belgia, Holland, Itaalia, Kreeka, Norra, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Suurbritannia, Šveits, Tsehhi, Ukraina, Venemaa ja Aafrika riigid.		

Tabel 3.2.1 Külastajate arv ja struktuur Kihnu majutusasutustes. Allikas Statistikaamet

2.3.1 Sihtturud ja sihtrühmad

Turismitoodete väljaarendamisel tuleb lähtuda sihtrühmadest ja Eesti kui turismisihi prioriteetsetest turgudest ning planeeritud tegevustest riiklikul tasandil.

Soome sihtturgu arvestades on olulisemad sihtrühmad lastega pered, noored ja eakad, lisaks tervise- ja loodusturism. **Venemaa** puhul on olulisemad sihtrühmad ostujõulised turistid, lastega pered ning eakad, aga samuti ostu- ja terviseturistid. **Rootsi** sihtturgu arvestades on olulisemad sihtrühmad kultuurituristid, samuti spaaturistid. Sihtrühmadeks on keskealised ja eakad, potentsiaali on noorte ja lastega perede sihtrühma laiendamiseks. **Saksamaa** puhul on olulisemad sihtrühmad loodusturismi tarbijad, meelsasti liigutakse linnast väljas, tutvudes nii looduse kui ka kultuuriga seotud vaatamisväärsustega. Olulisemateks sihtrühmadeks on

keskealised ja vanemad vanuserühmad. **Läti** sihtturgu arvestades on olulisemad linna-, looduse-, tervise- ja kultuuriturismi valdkond ning pereturism. Peamiseks sihtrühmaks on noored ja lastega pered, oluline koht on grupireisidel. **Eesti** siseturistid kasutavad meelsasti kõiki turismiteenuseid, eriti meeldib neile aktiivselt puhata ja lõõgastuda. Peamised sihtrühmad on pered ja lapsed, sageli sõpruskonnad, aga ka kooliekskursioonid. Lisaks on veel oluline sihtgrupp Norra ja Suurbritannia, kaugturgudest on olulisemad Hiina, Jaapan ja USA.

Jaapanlasi huvitavad peamiselt looduslikud ja kaunid atraksioonid, ajaloo ja kultuuriga seotud paigad, galeriid, muuseumid, ostlemine (eriti naiste puhul üks tähtsaimaid reisimotivaatoreid), teater, kontserdid, gurmee, spaa- ja iluprotseduurid. Jaapanlased soovivad Euroopas kogeda midagi unikaalset või uut, mida varem pole kogetud. Jaapanlaste jaoks on esimesel kohal sihtkoha turvalisus.

Kihnu vald suunab turismiteenuste- ja toodete arendamise järgmistele sihtgruppidele:

1. Kultuuri- ja ajaloopärandi turistid
2. Ürituste külastajad
3. Aktiivse puhkuse ja hobituristid
4. Looduspuhkajad
5. Pered ja lapsed

Kihnu turismikorraldajate tagasiside põhjal järeldub, et välismaalastest külastavad Kihnu saart kõige enam soomlased, lätlased, sakslased ja jaapanlased. Jaapanlaste osakaal külastajate hulgas on viimastel aastatel oluliselt kasvanud. Ka jahtidega reisijate hulgas on kõige enam soomlasi, lätlasi ja sakslasi.

2.3.2 Kihnu turismi valdkonna SWOT analüüs

Kihnu saare kui turismisihtkoha tugevusteks on säilinud pärimuskultuur, traditsioonid, loodus, turvaline keskkond, mis võimaldavad arendada erinevaid nišitooteid ja -teenuseid. Maailma turismitrende arvestades on tugevuseks säilinud traditsioonid (käsitööoskused, kangastelgedel kudumine, kalapüük ja kala suitsetamine, rahvakalendri tähtpäevade tähistamine jne), mida külastajatele tutvustada – inimesed otsivad autentseid kohti ja teenuseid. Loodustoodetest on Kihnus pakkuda kitsale sihtrühmale suunatud tegevusi, nagu kalapüük ja loodusmatkad.

Tugevuseks võib lugeda juba väljaarendatud turismitoodete erinevaid teemapakette (kastiautotuurid, kodukülastusteenus jms), mida ka Eesti kontekstis võib pidada erilisteks.

Nõrkuseks on turismiatraktsioonide puudumine, pärimuskultuuriga seonduvate teemapakettide vähesus, lastele ja peredele suunatud aktiivsete tegevuste vähesus. Nõrkuseks on kindlasti ka klienditeeninduse madal tase.

Tugevused	Nõrkused
<ul style="list-style-type: none"> * Säilinud pärimuskultuur (rahvakalendri tähtpäevade tähistamine, kihnu laul ja tants, keel ja käsitööoskused) * Kihnu Kultuuriruumi kuulumine UNESCO nimekirja * Mitmekesine loodus ja väärtuslikud miljööd * Turvaline keskkond * Haljastatud ja hooldatud kinnistud ning avalik ruum * Väikesed ja omapärased majutuskohad * Väikesed ja omapärased küla- ja käsitööpoed * Kihnu muuseum * Mõnu talu, folklooriansambel Kihnumua * Kihnu tuletorn * Metsamaa pärimustalu * Kihnu rahvamaja * Korrastatud sadamaala * Sadamaturg * Teemamarsruut Kihnu Reesuratas * Interaktiivne infokiosk sadamas * Välikaardid * Viidastatus * Discgolfi rada * Külastajale suunatud veebileht visitkihnu.ee * Infomaterjalid 	<ul style="list-style-type: none"> * Atraktsioonide vähesus * Ebapiisav ühendus saare ja mandri vahel suuremate ürituste ajal * Pärnu ja Munalaiu ühendus ei ole külastaja seisukohalt mugavaima lahendusega * Hooajalisus (suurürituste ajal majutuskohade nappus, madalhooajal väga madal majutuskohade täituvus) * Matka- jalgrattaradade puudumine * Korrastatud supluskohtade vähesus * Pakutavate teemapakettide vähesus * Aktiivsete tegevuste vähesus * Toitlustuskohtade nappus (aastaringse toitlustuskoha puudumine) * Väljaarendatud puhkekohtade vähesus looduses * Vähe aktiivseid tegevusi lastele ja peredele * Ebapiisavad rahastamise võimalused arendustegevusteks * Tööjõu puudus kõrghooajal * Klienditeeninduse madal tase * Puudub regulaarne külastajate rahulolu- ja tagasiside kogumise süsteem * Kesine ettevõtjate koostöö ühiste pakettide pakkumisel

<ul style="list-style-type: none"> * Üritused ja sündmused * Giidid ja noored giidid * Omapärase turismitoodete/teenuste valik * Personaalsed pakkumised * Turismiettevõtjate koostöö ja taristu projektide koordineerimine valla poolt * Valdkonna arendustegevuste ja investeringute läbiviimiseks raha taotlemise võimalused valla toetusfondist ja EL struktuurifondidest * Romantilise Rannatee võrgustikku kuulumine * Koostöö SAPA ja EAS-iga 	
--	--

Võimalused	Ohud
<ul style="list-style-type: none"> * Kasvav sise- ja välituristide arv Eestis * Kasvav nõudlus maa-, loodusturismi ja aktiivse puhkuse toodete järele * Autentsete kohtade väärtustamine, soov olla osa kohalikust kultuurist * Kultuuri- ja loodusressursi efektiivsem ja elamuslikum kasutamine ka madalhooajal * Merega seotud tegevuste populariseerimine * Vaba aja tegevuste mitmekesistamine * Loodus- ja terviseturism (SPA-turism, tervise-ja matkarajad, seikluspark, loodushariduskeskus) * Sündmusturism, konverentsiturism * Saare elanike kultuuritraditsioonide säilimise, eksponeerimise ja arendamise toetamine * Sadamaala väljaarendamine 	<ul style="list-style-type: none"> * Kvalifitseeritud tööjõu nappus * Liiga suur turistide voog muutub häirivaks kohalikele elanikele ja alandab saare atraktiivsust * Elanikkonna vananemine ja pärimuskultuuri hääbumine * Looduskeskkonna taluvuspiiri ületamine suvekuudel * Üldine majanduslangus

<ul style="list-style-type: none"> * Tuletorni väljaarendamine külastuskeskuseks (loodushariduskeskus, vabaõhumuuseum, välikontsertide korraldamine) * EL struktuurifondide kasutamine * Liitreaalsuse lahendused * Koostöö SAPA ja EAS-iga * Säästva- ja toiduturismi areng * Aasia riikide turu kasv 	
--	--

Kihnu turismi suurimaks ohuks on vananev elanikkond, pärimuskultuuri hääbumine ning noorte siirdumine mandrile ning välismaale tööle, mis on tinginud ja tingib tulevikus kvalifitseeritud tööjõu nappuse ja seetõttu on kvaliteetse turismiteenuse pakkumine raske.

2.3.4 Turismivaldkonna arengueesmärgid

Kirjeldatud SWOT analüüsi alusel on Kihnu jaoks sobivaim selline turismi arengustrateegia, mis jätkab sihiteadlikult Kihnus seni välja kujunenud hajutatud, loodus- ja kultuurisäästlikku turismisuunda, mis ei häiri elanikkonda. Taoline strateegia toetub loomulikul moel Kihnu loodus- ja kultuuripärandi tugevustele ja säilitab neid. Pidades silmas maailma turismiarengu trende, mis väärtustavad loodus-, maa- ja kultuuriturismi ning aktiivset puhkust, peab turismi kasvamiseks Kihnus senisest suuremat tähelepanu pöörama nõrkuste kõrvaldamisele

tootearenduses ja turunduses. Taolise arengusuuna valimine väldib ühtlasi ohtu, et turism muutub kohaliku elanikkonna jaoks ebameeldivaks ja häirivaks.

Väike ja püsiv kogukond määrab püsiväärtuste kandjana ka teenuste pakkumise ning tulu teenimise võimalused – stabiilne teenuste kvaliteet, vastastikune abistamine ning koostöö kihnlaste vahel võimaldab külastajatel tunda ennast osana kohalikust kogukonnast. Täendus külastajate seisukohalt: eneseleidmine läbi kohaliku elukultuuri ja looduse. Täendus äri seisukohalt: tulu teenimine läbi traditsiooniliste väärtuste ja elukvaliteedi müümise.

Parema positsiooni saavutamiseks on oluline suunata oma tegevused ja turismitoodete arendamine järgmistest vaadetest lähtuvalt:

- * Teenuste kvaliteet;
- * Tootearendus ja turundus uutele sihtrühmadele
- * Uute turismi toetavate atraktsioonide rajamine;
- * Koostöö;
- * Madalhooaja nõudluse suurendamine.

Otstarbekas oleks välja arendada tuletorni külustuskompleks ja looduse õppe- ning matkarada, mille läbi suureneks loodusturismi osakaal.

Rahvamaja juurde rajatav või soetatav laululava elavdaks ilmselt kultuurielu ja võimaldaks suvisel ajal korraldada kvaliteetsemalt väliõhuüritusi. Mobiilse lava soetamine avardaks vabaõhu ürituste läbiviimist saare eri paigus.

Metsamaa talu avatus külastajatele ja talu sisustamine pärimuskultuurile omaste tegevustega looks lisavõimalusi vaba aja veetmiseks.

Turismitoodete arendamisel on oluline keskenduda Kihnu saarele ainuomastele toodetele, mida mujal Eestis kas ei pakuta või pakutakse vähesel määral; mille tarbimisel tekiks inimestel tunne, et nad on pigem osa kogukonnast kui külastajad; millel on väike tarbijaskond (ehk nišitooded ja -teenused).

Kihnus juba pakutakse ka selliseid tooteid. Nendeks on erinevad õpitoad: käsitöö, kihnu laulu ja tantsu, kohaliku toidu valmistamise ja mootorratta õpitoad, mere- ja kalastusretked, kodukülastusteenus jms.

Kõik need tegevused on suunatud üksikülastajale ja väiksematele rühmadele. Külastuspotentsiaali suurendamiseks tuleb toetuda väärtturismi toodete ja -teenuste arendamisele.

Võimalus on pakkuda turistile hülgevaatlust, linnuvaatlust, fotojahti, loodusmatku, kohaliku toidu õpitubasid ja muud sellist. Arendada saab üritusturismi ja luua uusi sündmusi hooaja pikendamiseks. Võimalus on muuta külastuskeskkonda atraktiivsemaks, laiendades merega seotud vaba aja tegevusi ja puhkamisvõimalusi.

Kihnu külastaja leiab saare aarded läbi kohaliku pärimuskultuuri ja looduse.

Ettevõtja seisukohalt on oluline, et külaline jääks saarele pikemalt, tarbides erinevaid tooteid ja teenuseid. Turismisektor on Kihnu vallale oluline tulupotentsiaal tänu kasvavale ja arenevale väikeettevõtlusele.

3. VISIOON JA PÕHIVÄÄRTUSED

3.1 Pärnu maakonna turismimajanduse arengusuunad

Arengustrateegia Pärnumaa 2035+ kohaselt on Pärnumaa jätkusuutlik, külalislahke ja aastaringi kõitev turismisihtkoht, mis toimib Lääne-Eesti tõmbekeskusena. Seda toetavad head ühendused lähiriikide ja suuremate linnadega. Pärnumaad läbib rahvusvaheline raudteeühendus Rail Baltic ning siin on toimiv rahvusvaheline lennujaam. Meie viidamajandus on korras ning külaline leiab lihtsalt soovitud sihtkoha.

Pärnumaa turismiettevõtjad teevad tihedat koostööd ning kasutavad turismiteenuste ja -toodete disainimisel üksteise abi. Toimib hea valdkonnaülene koostöö. Selle tulemusena pakutakse ühiseid teenuseid, mis on lihtsalt kättesaadavad nii regiooni külastavatele turistidele kui ka Pärnumaa elanikele. Pärnumaa turismi iseloomustab paindlikkus ja loovus ning teenuste kõrge kvaliteet.

Tähtsal kohal on kohalik toit ning kultuur. See on üheks põhjuseks, miks Pärnumaale tulla. Piirkonda iseloomustab läbimõeldud toidubränd, mis on laialt levinud ja tuntud. Kohalikud restoranid on oma kvaliteedilt maailmatasemel ning seda toetab rahvusvahelise Michelin tärni jõudmine Pärnusse.

Turismi- ja puhkemajanduse sektorit iseloomustab keskkonna- ja loodussäästlikkus ning puhtus. Meie looduspargid on korras ning lihtsalt ligipääsetavad. Piirkonda lisandub uusi hotelle ning tänu spaa- ja konverentsiturismi arengule on hooajalisus piirkonnas vähenenud. Olemas on hea ülevaade piirkonna külastajatest ning oleme avatud uutele turgudele.

Pärnu kolledži turismieriala lõpetavad tudengid soovivad piirkonda jääda, mistõttu suureneb kohalik turismikompetents. Kolledži turismieriala on Baltimaade kvaliteetseim ning hea koostöö ettevõtjatega soodustab teadmuse rakendamist. Igapäevaselt töötab turismivaldkonna kompetentsikeskus. Hotelliteenindajaid ja kokki ette valmistava Pärnumaa Kutsehariduskeskuse roll on kasvanud ja õppekvaliteet paranenud.

3.2. Visioon ja väärtused

Kihnu valla visiooniks on olla aastaks 2025 tuntud kui kohalikule kultuuri- ja looduspärandile toetuv vääristurismi sihtkoht ja parim näide Eestis jätkusuutlikust maaelust. Kihnu saar on atraktiivne puhkekoht, kus veeta vaba aega ja nautida kaunist loodust.

Oluliseks põhjuseks korduvkülastuste tegemisel on Kihnule omased turismitooted ja pakutavate teenuste kõrge kvaliteet.

Visiooni saavutamist saab mõõta järgmiste määrdikute abil:

- * Kihnu külastatavus on suurenenud vähemalt 10%
- * Kihnu muuseumi ja tuletorni külastatavus on suurenenud vähemalt 10%
- * Metsamaa talu külastatavus on suurenenud pikema lahtiolekuaja ja uute toodete pakkumise tulemusel 40%
- * Ööbimiste arv saare majutusettevõtetes on kasvanud vähemalt 20%
- * Pakutakse mitmekesiseid turismitooteid

Põhiväärtuste kujundamisel lähtutakse üldistest põhimõtetest:

- * Turismiasjaliste kompetents
- * Turismiteenuste ja -toodete mitmekesisus ja kõrge kvaliteet
- * Koostöö turismi valdkonnas

Ettevõtjatel ja kolmanda sektori turismiasjalistel on vajalik osaleda temaatilistel koolitus- ja infopäevadel. Oluline on tõsta teadlikkust klienditeeninduse kvaliteedi olulisusest ja turismiteenuste turundamise valdkonnast.

Turismiteenuste pakkumisel tuleb parandada teenuse osutamise kvaliteeti, püüda vähendada nõudluse hooajalisust ja mitmekesistada pakkumisi.

Kihnu valla turismisektori arendamisel ja ühisel turundamisel on oluline jätkata ja tugevdada koostööd nii vallasiseselt, maakondlikult, riiklikult kui ka rahvusvahelisel tasandil. Valla tasandil on üheks põhieesmärgiks ettevõtjate ja teiste turismiasjaliste ümarlaudade korraldamine. Oluline on, et kõik turismiettevõtjad tunnetaksid kasu ühistegevusest ja -turundusest. Oluline on teha koostööd erinevate organisatsioonide ja projektipartneritega (EAS, SAPA, PLPK, Maaturism jne)

3.3. Konkurentsituatsioon ja Kihnu konkurentsieelis

Eesti riiklikus turismiarenduskavas 2014-2020 on Eesti jaotatud turismikonkurentsivõime tõstmiseks ning turistide sihipärasemaks suunamiseks regioonideks, kusjuures kindlaks määratud on regioonide olulisemad tõmbekeskused ja väljasõidusihtkohad. Eesti on jaotatud järgmisteks regioonideks: Tallinn, Põhja-Eesti, Lõuna-Eesti ja Lääne-Eesti.

Kihnu saare peamisteks konkurentideks on kindlasti teised Lääne-Eesti saared. Ka teised saared omavad rikkalikku kultuuri- ja ajaloo pärandit, kaunist ning puutumatut loodust, toimub mitmeid kultuuri- ja muid üritusi. Lisaks on Saaremaal atraktiivsed SPA-hotellid. Kihnu vald konkureerib kindlasti ka Pärnuga. Pärnu linn ja maakond on nii sise- kui ka välituristile üks arvestatavamaid sihtkohti Eestis. Linnal on hea maine nii siseturismi kui ka väliturismi seisukohast. Pärnusse meelitab liivarand ja arvukad heal tasemel SPA-hotellid.

Kihnu saare kui turismi sihtkoha tugevusteks on säilinud pärimuskultuur, loodus, turvaline keskkond, mis võimaldavad arendada erinevaid turismivaldkonna nišitooteid ja -teenuseid. Arvestades maailma turismitrende, on Kihnu tugevuseks säilinud traditsioonid (käsitöö tegemine, kangastelgedel kudumine, kalapüük ja kala suitsetamine, Kihnu leiva ja saia valmistamine rahvakalendri tähtpäevade tähistamine jne), mida külastajatele tutvustada – inimesed otsivad autentseid kohti ja teenuseid ning Kihnus on selles vallas konkurentsieelis. Loodustoodetest on Kihnus pakkuda kitsale sihtrühmale suunatud tegevusi, nagu kalapüük ja loodusmatkad. Tugevuseks võib lugeda ka juba väljaarendatud turismitooteid: erinevad teemapaketid, õpitoad, kastiautoturid, kodukülastusteenus jms, mida ka Eesti kontekstis võib pidada erilisteks.

Kihnu saare väärtused võtab kokku Kihnu saare tunnuslause: **Kihnu–aarete saar.**

3.4 Sotsiaalmajanduslik analüüs

Turismitoodete väljaarendamise ja läbimõeldud turismiturundusega kaasneb otsene mõju eelkõige turismiga tegelevatele ettevõtjatele. Kõige olulisem sotsiaalmajanduslik mõju, mis kaasneb turismitoodete väljatöötamisega ja ühise turundamisega, on töökohtade loomine.

Turism on tõusnud Kihnus kalanduse kõrval teiseks oluliseks majandusharuks ja sissetulekuallikaks. Valla territooriumil tegutseb 35 ettevõtjat, kes otseselt pakuvad turismiteenuseid (majutus, toitlustus, aktiivsed tegevused).

Olulisemateks teguriteks on piirkonnas viibivad külastajad, kes teevad oma valikuid lähtuvalt turunduskanalite kaudu saavast informatsioonist, koha atraktiivsusest, pakutavatest tootepakettidest, üritustest jne. Sihtkohta külastajad võib jagada kahte suuremasse rühma: ühepäevakülastajad ja mitmepäevakülastajad.

Ühepäevakülastajad on näiteks grupireisijad, kes on teinud oma valikud ettevõtjate pakutud ühepäevaste teemapakettide hulgast. Ühepäevakülastajad on ka transiit turistid, kes on piirkonnas läbisõidul. Ettevõtja seisukohalt on olulised mõlemad.

Mitmepäevakülastajad on külastajad, kes ööbivad kohalikes majutusettevõtetes, aga ka külastajad, kes ööbivad sugulaste või tuttavate juures. Külastatavuse indikaatoriks on majutuse eest tasunud turist ja ööbitud ööde arv. Samas kasutavad mitmepäevakülastajad teisi turismitooteid, tutvuvad koha vaatamisväärustega, külastavad toitlustusettevõtteid, kauplusi ja tarbivad muid teenuseid.

Viimasel ajal on eriti hoogustunud ürituste ja festivalidega seotud turism. Seda on soodustanud reisimise ja rahaliste võimaluste paranemine. Üritus- ja festivaliturismi püütakse teadlikult kasutada majanduselu elavdamiseks. Turistid ja nende tehtud kulutused toovad sihtkohta täiendavat raha, suurendades ettevõtete müügitulu, majapidamiste sissetulekuid, maksutuluseid, aga ka koha mainet ja tuntust.

Turismimajanduse edukus ja konkurentsivõime sõltub nii välis- kui ka siseturistidele pakutavastest võimalustest kulutada sihtkohas raha. Regionaalses mõttes on piirkondade jaoks ühtmoodi tähtis nii siseriiklik kui rahvusvaheline turism, kusjuures nii välis- kui siseturistide arvud on viimastel aastatel oluliselt kasvanud. Turistid ei kuluta raha seal, kus midagi ei toimu, kus pole midagi vaadata-kogeda või ei pakuta nõutaval tasemel majutust-toitlustust.

Lisaks avaldavad elukeskkonna ja turismi arendamisel mõju regionaalset arengut soodustavad initsiatiivid, nagu LEADER tegevusgrupid, vabaühendused ja turismiettevõtjad.

4.ARENGUKAVA ELLUVIIMISE TURUNDUSTEGEVUSED

4.1 Turunduskanalid

Turundamiseks ja info leidmise viisideks on Kihnu vallas järgmised turunduskanalid:

*** Internet**

Info otsimise olulisim allikas on internet, seetõttu on tähtis turismitoodete, objektide, teemamarsruutide, sündmuste turundamine saare võimalusi tutvustavatel veebilehtedel. Info kättesaadavus peab olema kergesti leitav, käsitlev ja kasutajasõbralik. Samuti peab olema materjal ajakohane. Turismiinfot valla kohta leiab www.visitkihnu.ee ja www.kihnu.ee. Veebileht www.visitkihnu.ee on tõlgitud inglise, soome, saksa, jaapani, vene ja läti keelde. Viimastel aastatel on väga populaarseteks turunduskanaliteks muutunud sotsiaalmeedia keskkonnad. Facebook, Instagram, Youtube, TripAdvisor on sihtkoha turundamisel tulevikus kõige olulisemad kanalid. Uute meetmetena on lisandunud suunamudijate kasutamine koha turundamisel.

*** Reklaamtrükised**

Levinud turunduskanalid on trükised. Koostatud on Kihnu valda tutvustavad infomaterjalid paber kandjal ja veebis. Trükiseid levitatakse messidel, laatadel, laeval, muuseumis, sadamas, kohalikes majutusasutustes, hotellides jne.

*** Välimeedia**

Külastajatele annab kohas toimuvast teavet välimeedia. Sadamas asub interaktiivne infokiosk, kus kuvatakse [visitkihnu.ee](http://www.visitkihnu.ee) lehte. Kasutatakse infotahvleid ürituste, objektide, marsruutide jm turundamiseks.

*** Üritusturundus**

Oluline on korraldada reisibüroodele ja edasimüüjatele turundusreise nõ FAM-reise, kuhu kaastakse turismiettevõtete esindajad, erialaliitude esindajad, ajakirjanikud jt.

*** Meediareklaam**

Positiivne on artiklite avaldamine nii kohalikes, üleriigilistes kui ka rahvusvahelistes väljaannetes. Tõhus abi koha kajastamisel on telesaated, videoklipid ja filmid. Viimati

nimetatud tegevustes on aktiivselt tegutsenud SA Kihnu Kultuuriruum. Järjepidevat turundustööd videoklippide valmistamise ja avaldamisega teeb MTÜ Kihnu Selts FB grupis Kihnlased.

* Messid

Kihnu vald on osalenud Tallinnas turismimessil Tourest, koostöös EAS-i ja SA-ga Kihnu Kultuuriruum ITB Berlin messil Saksamaal, koostöös MTÜ-ga Setomaa Turism messil Jaapanis. Tourestil on Kihnu vallavalistus koostöös ettevõtjatega osalenud viiel aastal ja teinud aktiivset turundustööd maine kujundamisel. Kihnu pärimuskultuuri tutvustab ja turundab aktiivselt SA Kihnu Kultuuriruum. Kahel aastal on SA Kihnu Kultuuriruum koostöös EAS-ga osalenud Baltic Connectingul. Reklaamtrükiseid on saadetud koostööpartneritega Balttour messile Lätis ja Matka messile Soomes.

4.2 Turunduseesmärgid

Kihnu valla turismiturunduse üldiseks eesmärgiks on tuntuse suurendamine väljatöötatud slogani „Kihnu-aarete saar“ toel. Külastaja jaoks on Kihnu atraktiivne ja omanäoline puhkekoht.

Kihnu valla turismiturunduse alameesmärkideks on:

- * Vähendada turismi hooajalisust;
- * Parandada külastajatele turismiinfo kättesaadavust, informeeritust ja teadlikkust Kihnus pakutavatest turismitoodetest ja -teenustest;
- * Suurendada Kihnu tuntust ja populaarsust puhkuse veetmise- ja külustuspiirkonna sihtturgudel;
- * Suurendada koostööd valla turismiasjalistega läbi ühisturunduse ja tootearenduse;
- * Arendada koostööd reisikorraldajatega ja ürituste korraldajatega;
- * Järjepidev mainekuvandi loomine ja tutvustamine läbi turunduskampaniate;
- * Külastajate rahulolu ja tagasiside süsteemi rakendamine;
- * Turismiobjektide ja marsruutide tähistamine viitade ja infotahvlitega.

5.TURUNDUSPLAAN 2020

Tegevus	Selgitus	Sihtrühm	Aeg	Hinnanguline maksumus	Vastutaja
Sotsiaalmeedia ja kodulehe haldamine Sadama infokioskis info kuvamine	<p>FB VisitKihnu/postitused, kampaaniad</p> <p>FB Kihnu vald/postitused</p> <p>FB Kihnu sadamaturg/postitused</p> <p>FB <i>Kihnu Keretäüs</i>/postitused, kampaaniad</p> <p>VisitKihnu veebileht (est, eng, rus, fin, lat, ger, jap)</p> <p>Veebilehe kuvamine infokioskis</p> <p>VisitKihnu YouTube/videote lisamine</p> <p>VisitKihnu Instagram/postitused</p> <p>FB Kihnu muuseum/postitused</p> <p>KKR veebileht, FB, Instagram, Metsamaa talu FB/ postitused, kampaaniad</p>	Kõik sihtrühmad	Jooksvalt	ca 400 visitkihnu.ee haldamine	KOV, KKR
Messid ja muud kontaktüritused	Turunduskampaania Tallinna Sadama D-terminalis (Kihnu stand infomaterjalidega, saare	Välituristid ja reisikorraldajad	Jooksvalt	ca 2000€	KOV, ettevõtjad, KKR, EAS

	<p>ettevõtjate/käsitöömeistrite toodangu müük)</p> <p>Adventur mess Vilniuses, Jata Expo Tokyos, Baltic Connecting Tallinnas</p>				
<p>Turunduskampaaniad koostöös EAS, SAPA, RR, Pärnu linn</p>	<p>Suunamudijad. Saksa reisikorraldajate FAM</p> <p>Trükiste saatmine messidele Matkamess, Balttour, Tourest</p>	Kõik sihtrühmad	Jooksvalt	ca 2500€	KOV, KKR, ettevõtjad, SAPA,RR,EAS,Pärnu linn
<p>Turundusmaterjalide valmistamine ja levitamine</p>	<p>Aarete saare trükis/ eesti, inglise, soome, vene keeles</p> <p><i>Kihnu Reesuratas</i> /eesti, inglise, saksa, läti</p> <p>Kihnu reisijuht/eesti, inglise, saksa, läti</p> <p>UNESCO vaimse kultuuripärandi reisiprogrammid/eesti, inglise</p> <p>Kihnu aastaegade trükis/eesti, inglise, saksa, läti, soome, vene</p> <p>Ühistrükis setodega Jaapani turule</p> <p>Levitamine (muuseum, laev, sadam, infopunktid, hotellid, laadad, messid jms</p> <p>Maakonna trükistes osalemine</p>	Kõik sihtrühmad	Jooksvalt	ca 4000€	KOV, ettevõtjad, KKR

	Reklaamid soome-ja venekeelses ajalehes The Baltic Guide Soome ja Vene turule				
Kihnu tuba Sokos hotellis Estoria	Fotod koos lugudega, trükised	Peamiselt välisturistid	Jooksvalt	Ei kaasne otseseid kulusid	KOV
Kihnu seminariruum Pirita hotellis	Fotod koos lugudega, trükised	Kõik sihtrühmad	Jooksvalt	Ei kaasne otseseid kulusid	KOV
Infoviitade ja - stendide uuendamine	<i>Pilli otsa</i> infotahvlite paigaldamine. Vajadusel korrastatakse olemasolevaid	Kõik sihtrühmad	Jooksvalt	Maksumus määratletakse töö käigus	KOV
Üritused	Viikase läbi üritused vastavalt valla kultuurikalendrile 2020	Kõik sihtrühmad	Jooksvalt	Maksumus määratletakse ürituse käigus	KOV, KKR, ettevõtjad, vabäähendused, allasutused
Külastajate tagasisideuuringu väljatöötamine	Töötatakse välja küsitlusankeet, mille alusel kogutakse külastajate arvamusi	Kõik sihtrühmad	2020	Ei kaasne otseseid kulusid	KOV

Kasutatud lühendid:

KOV- kohalik omavalitsus

EAS- Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus

SAPA- Pärnumaa Arenduskeskus

RR- Romantiline Rannatee

KKR-Kihnu Kultuuriruum

6.TEGEVUSKAVA 2020-2025

Tegevus	Tulemus	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Rahastusallikad/vastutajad
Viidamajanduse ja infotahvlite korrastamine	1. Olemasolevad viidad ja tahvlid on korrastatud 2. Vajadusel paigaldatakse täiendavaid infokandjaid 2.1 <i>Pilli otsa</i> on paigaldatud kolm infotahvlit	x	x	x	x	x	x	KOV
Infomaterjalide koostamine	Trükised (<i>Kihnu Reesuratas</i> , aarete saare reklaamvihk, aastaegade voldik, reisijuht) paber kandjal ja veebis on koostatud ja avaldatud	x	x	x	x	x	x	KOV, EL toetused, ettevõtjad/KOV
Sotsiaalmeedia ja kodulehe haldamine Infokioskis info kuvamine	Info, postitused ja kampaaniad on koostatud, korraldatud ja avaldatud-VisitKihnu veebileht, FB, Instagram, Youtube, TripAdvisor Kihnu sadamaturg FB, <i>Kihnu Keretäüs</i> FB. Kihnu muuseumi FB, KKR -i veebileht, FB,	x	x	x	x	x	x	KOV, KKR, muuseum

	Instagram, Metsamaa pärimustalu FB							
Suaru sadama turismi toetava taristu väljaarendamine	1. <i>Suaru</i> sadama puhkeala on välja arendatud 1.1 Rajatud on piirdeaed meretuulte ohjamiseks 1.2 Rajatud on väliterrass	x	x	x				KOV, EL meetmed, / KOV
Puhkekohtade väljaarendamine	1. <i>Pilli otsa</i> rannaäär on korrastatud, infosildid paigaldatud, puhkekohad rajatud ja korrastatud, prügimajandus korraldatud 2. Sadamasse viiva tee äärde on rajatud 2 puhkekohta	x	x	x	x	x	x	KOV
Kihnu Reesuratta objektide korrastamine	Objektid on tähistatud, loodusobjektid hooldatud	x	x	x	x	x	x	KOV
Õppe- ja matkaraja rajamine	1. Rajatud on loodusõppe matkarada Tuletorni juurest Linaküla rannakämpinguni		x	x				KOV, EL meetmed/ KOV, ettevõtjad, vabaihendused

	1.1 Rada on tähistatud ja võimalusel varustatud infosiltidega			x				
Kihnu muuseumikuuri väljaarendamine	1. Muuseumikuur on välja arendatud vastavalt ehitusprojektile ja külastajatele avatud 1.1 Suured museaalid on eksponeeritud	x	x	x	x	x	x	KOV, EL meetmed/KOV
Kihnu muuseumi näituste ja pärimusel põhinevate ürituste ja töötubade korraldamine	Toimuvad ajutised näitused, tähistatakse rahvakalendri tähtpäevi, viiakse läbi õpi- ja töötubasid jms	x	x	x	x	x	x	KOV, EL meetmed/KOV
Metsamaa pärimustalu on väljaarendatud	1.Metsamaa talu on välja arendatud ja külastajatele avatud 1.1 Toimuvad KKRi tegevuskavas ettenähtud sündmused, üritused, laagrid jms	x	x	x	x	x	x	KOV, KKR, EL meetmed/KKR
Tuletorni väljaarendamine külastuskeskuseks	1. Ideekonkursi korraldamine 2. Külastuskeskuse rajamine	x	x	x	x	x	x	KOV, EL meetmed/ KOV,KKR

Kohaliku toidu väärtustamine ja propageerimine	1.Toimuvad <i>Kihnu Keretäüs</i> , Räämeretk jm toiduga seotud sündmused	x	x	x	x	x	x	KOV, EL meetmed, ettevõtjad, vabaihendused/ KOV, KKR, ettevõtjad, vabaihendused
	2. Toimuvad toidukoolitused- ja õpitoad, laadad	x	x	x	x	x	x	
	3. Avatud on sadamaturg, kohalikku toitu pakutakse toitlustuskohtades ja majutusettevõtetes	x	x	x	x	x	x	
Toodete- ja teenuste arendamine	1.Välja on arendatud pärimuskultuurist ja arengukavas kirjeldatust ning nõudlusest ja turusituatsioonist lähtuvalt turismitooted ja teenused	x	x	x	x	x	x	Ettevõtjad, vabaihendused, KOV, KKR
	2. Välja on arendatud ettevõtjate koostöös ühised teemapaketid (nt <i>Tulõ Kihnu Käimä</i>)	x	x	x	x	x	x	
Sündmusturismi arendamine	Toimuvad erinevad kultuuri- ja spordisündmused, kultuurikalendris toodud tegevused on ellu viidud	x	x	x	x	x	x	KOV, KKR, ettevõtjad, allasutused, vabaihendused, EL jm meetmed/ KOV, ettevõtjad, allasutused, vabaihendused

Turundustegevused	Tegevused on läbi viidud vastavalt aasta turundusplaanile	x	x	x	x	x	x	KOV, KKR ,vabaihendused, ettevõtjad, EL jm meetmed
Vana rahvamaja platsi ja rahvamaja vahelise ala planeerimine Rahvamaja vabaõhulava rajamine	1. Alade maastikuline planeerimine 2. Vabaõhulava rajamine või mobiilse lava soetamine	x	x					KOV, EL jm meetmed/ KOV
Külastajate tagasisideuuringu väljatöötamine	1.Välja on töötatud küsitlusankeet, mille alusel kogutakse külastajate arvamusi sihtkohast 1.1 Küsitlus viiakse läbi igal aastal juuli kuus	x						KOV
Rohelise sihtkoha (Green Destination) näidisprogrammiga ühinemine	Rohelise sihtkoha kvaliteetmärgise taotlemine koostöös Pärnu linna ja maakonnaga	x	x					KOV, SAPA, EAS

Kasutatud lühendid:

KOV- kohalik omavalitsus

EL meetmed- Euroopa Liidu toetusmeetmed

KKR- SA Kihnu Kultuuriruum

SAPA- Pärnumaa Arenduskeskus

EAS- Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus

Kasutatud materjal

Eesti riiklik turismiarengukava 2014-2020

Pärnumaa turismi- ja puhkemajanduse arengukava 2014-2020

Arengustrateegia Pärnumaa 2035+

Kihnu valla arengukava 2017-2025

Statistikaameti andmebaas

EAS turismiuuringud, ülevaated ja analüüsid